

Projekt dofinansowany w wysokości 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej dla Programu PL04 pn.: „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.

Krzysztof Kawczyński
Komitet Ochrony Środowiska
Krajowa Izba Gospodarcza

CIRCULAR ECONOMY – GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Nowe wyzwania dla Przedsiębiorców.

Szansa czy zagrożenie dla Polski ?

Status gospodarki o obiegu zamkniętym – co to w ogóle jest ?

Circular Economy (CE) to: filozofia, wizja, manifest ideowy, program, strategia, plan ?

Circular Economy to raczej ogólna wizja kierunkowych dążeń Komisji Europejskiej (KE) w zakresie modelowania życia gospodarczego i relacji społecznych oraz kolejna próba pewnej hierarchizacji zachowań i postaw – oddzielenie rozwoju od konsumpcji zasobów.

Brak dokładnych danych i analiz dla powszechnego wdrożenia zasad CE, a bezkrytyczne przyjęcie tej wizji dla wielu gospodarek europejskich może przynieść istotne pogorszenie konkurencyjności na rynkach światowych.

Zasięg wymagań i obligacji wynikających z Circular Economy:

- ograniczony co najwyżej do krajów członkowskich
- niewielki wpływ na korporacje i koncerny światowe

Projekt dofinansowany w wysokości 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej dla Programu PL04 pn.: „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.

- niewielki wpływ na światową gospodarkę i globalne środowisko
- stanowi kolejną próbę narzucenia wszystkim członkom Unii Europejskiej (UE) wysokich celów
- nie uwzględnia różnic rozwojowych, kulturowych i społecznych w krajach UE
- wdrażanie CE będzie niezwykle kosztowne dla wielu słabszych gospodarek i krajów.

Na poziomie UE Circular Economy jest szczególnie propagowana przez organizacje ekologiczne oraz kraje wysoko rozwinięte, które wiele wymagań CE już osiągnęły !!!

Koszty gospodarki o obiegu zamkniętym – nie ma korzyści bez kosztów !

Zastrzeżenia budzi bezkrytyczna akceptacja przewidywanych korzyści CE bez twardych analiz kosztów, które poszczególne kraje UE będą zmuszone ponieść. Koszty te będą proporcjonalne do poziomu rozwoju i zapóźnienia poszczególnych krajów w głównych sektorach, m.in. przetwórstwo rolno-spożywcze, transport, infrastruktura, energetyka, odpady.

Wskazywanie na wielorakie korzyści pakietu CE, ale pomijanie dodatkowych kosztów CE, w tym bardzo wysokich kosztów dla grupy „nowych” krajów UE (m.in. w przypadku Polski, szacunki wstępne to co najmniej 1,5 bln PLN do roku 2030, czyli prawie 150 mld PLN rocznie).

Dla realizacji celów CE konieczne będzie wdrożenie w krajach UE nowych

Projekt dofinansowany w wysokości 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej dla Programu PL04 pn.: „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.

modeli gospodarczych, biznesowych i społecznych, w tym zmiany systemów podatkowych i świadomości.

Poważnym zagrożeniem będzie również ogromne pole dla dalszego rozwoju biurokracji i tworzenia nowego systemu reglamentacji oraz szerokiego dotowania i dofinansowania procesów rynkowych, co będzie ewidentnie ograniczało swobodny rozwój wielu gospodarek krajowych.

Dzisiaj rodzi się ważne pytanie: Co będzie z krajami członkowskimi UE, których nie będzie stać na poniesienie ogromnych kosztów takiej transformacji gospodarczej i społecznej?

Gospodarka o obiegu zamkniętym - odpady jako zasoby

Gospodarka o obiegu zamkniętym = gospodarka cyrkulacyjna = gospodarka obiegowa .

Pakiet ambitnych i zmian opierający się na założeniach KE, w tym m.in. dotychczasowy (tradycyjny) model linearnej gospodarki należy zastąpić „zamknięciem obiegu” cyklu życia produktów poprzez:

- zwiększenie ich trwałości oraz optymalizację pod kątem naprawy i ponownego użycia,
- maksymalne i wielokrotne wykorzystanie zasobów.

Według propozycji Komisji, odpady winny być sposobem zwiększenia dostępności zasobów dla przemysłu:

- stawianie na gospodarkę bezodpadową lub nisko-odpadową,

Projekt dofinansowany w wysokości 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej dla Programu PL04 pn.: „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.

- traktowanie odpadów jako surowca jako fundamentalna zasada wytwarzania,
- „optymalizacja wykorzystania zasobów” skutkująca zmniejszeniem ilości odpadów,
- postępowanie z odpadami winno być oparte przede wszystkim na ich recyklingu.

Poważna przebudowa świadomości i podejścia do konsumpcji zróżnicowanych społeczeństw europejskich oraz biznesu – ogromny i wieloletni projekt inżynierii społecznej.

Odzysk energii a gospodarka o obiegu zamkniętym

Komunikat Komisji Europejskiej z 26 stycznia 2017 r. to pierwsza próba zdefiniowania miejsca i roli odzysku energii w gospodarowaniu odpadami w ramach CE:

- a) współspalanie odpadów w obiektach energetycznego spalania (np. elektrowniach) oraz w ramach produkcji cementu i wapna;
- b) spalanie „dedykowane” odpadów w przeznaczonych do tego celu obiektach (instalacjach);
- c) rozkład beztlenowy odpadów ulegających biodegradacji;
- d) produkcja paliw stałych, ciekłych lub gazowych z odpadów;
- e) inne procesy, w tym spalanie bezpośrednie po przeprowadzeniu pyrolizy lub gazyfikacji.

Kierunkowe rekomendacje KE dla sektora energii z odpadów:

- a) brak zgody na nowe obiekty spalarniane, w tym do zmieszanych odpadów komunalnych,

Projekt dofinansowany w wysokości 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej dla Programu PL04 pn.: „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.

- b) preferencje dla „bio-gazu” i wykorzystania bio-odpadów,
- c) dopuszczenie wykorzystania paliw z odpadów np. w ciepłowniach.

W krajach „starej UE” średnio 28% odpadów komunalnych jest spalana z odzyskiem energii, w Polsce ok. 10%. Czy wobec CE musimy zapomnieć o odzysku energii z odpadów w Polsce?

Ramy prawne pakietu ws. gospodarki o obiegu zamkniętym

Propozycja Komisji Europejskiej z XII 2015 r. to druga próba wprowadzenia CEP:

- 2 lipiec 2014 – Komunikat Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy”,
- 2 grudzień 2015 – Komunikat Zamknięcie obiegu – Plan działania UE na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym.

Harmonogram działań KE w ramach realizacji pakietu:

- dotychczas brak szczegółowego terminarza prac (poniższe etapy w przybliżeniu).
- I-III kwartał 2016 – równoległe prace na poziomie grup roboczych w Radzie i PE,
- od IV kwartału 2016 – posiedzenia trójstronne Komisji, Rady i PE,
- koniec 2017 - przewidywany czas zakończenia procesu legislacyjnego w UE.

Kraje członkowskie będą zobowiązane do:

Projekt dofinansowany w wysokości 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej dla Programu PL04 pn.: „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.

- implementacji prawnej pakietu w ciągu 18 miesięcy od przyjęcia zmian przez KE
- wdrożenia pakietu w ciągu 24 miesięcy od uchwalenia zmian prawnych, czyli pakiet zmian prawnych może zacząć obowiązywać od 2021 r. !

Odpady - zawartość pakietu ws. gospodarki o obiegu zamkniętym

Wnioski ustawodawcze dotyczące gospodarki odpadami:

a) wiążące cele do osiągnięcia w 2030 r. na terenie UE:

- recykling odpadów komunalnych na poziomie 65% (70% - PE 03.2017.)
- recykling odpadów opakowaniowych na poziomie 75% oraz szczegółowe poziomy dla poszczególnych rodzajów odpadów (80% - PE 03.2017.),
- ograniczenie ilości składowanych odpadów komunalnych do 10%,
- obowiązkowa zbiórka bio-odpadów, tekstyliów i olejów
- zakaz składowania segregowanych odpadów.

b) jednolity system raportowania i raporty ostrzegawcze Komisji Europejskiej;

c) eko-projektowanie;

d) rozszerzona odpowiedzialność producentów;

e) możliwość naprawy produktów - zwalczanie celowego skracania cyklu życia produktów

f) kryteria utraty statusu odpadu

g) odpady przemysłowe - nowe BREF-y

h) istotna rola Komisji w skutecznym wdrożeniu pakietu, w tym procedury naprawcze.

Ostatnie zmiany Parlamentu Europejskiego pochodzą z dnia marca 2017 r.